

Antwerps Collegium Musicum

—

Driekoningen

—

Michael Praetorius

Concert ter gelegenheid van Epifanie

—

A.C.M. o.l.v. Willem Ceuleers

PRAETORIUS, Michael (Schultheiss, Schultze)

* 15. februar 1571 Creuzberg a.d. Werra, † 15 februari 1621 Wolfenbüttel.

[= exact 50 jaar]

Hoewel Praetorius heden ten dage vooral bekend is door de verzamelbundel van zo'n 300 franse dansen: *Terpsichore* (1612), genoemd naar de muze van de dans & lyriek, waren voor hem de muzen eigenlijk al lang verhuisd van de *Parnassus* naar de berg *Sion*. D.w.z.: hij definieerde zichzelf als kerk-musicus en *Terpsichore* is hier de uitzondering die de regel bevestigt.

Zijn vader was predikant en 'in musicis' leerling van Johann Walter, Luthers muzikale rechterhand en kapelmeester. Vanaf 1605 doet hij – inmiddels zelf actief als kapelmeester in Wolfenbüttel – in vijf jaar tijd de 9 delen van zijn *Musae Sioniae* [= de muzen van Sion] het licht zien, waarin alle composities (1244 in getal!) op grond van evangelische kerkliederen of op cantus firmi van voor de Reformatie zijn gemaakt. De variatie in stijl en omvang is enorm, maar altijd laat hij - met muzikale middelen - de 'Textausdeutung' primeren. Na deze 9 delen volgen in 1611 nog enkele banden met liturgische gezangen (*Missodia Sionia*), hymnen (*Hymnodia Sionia*), dankzeggingen en antiphonen (*Eulogia Sionia*). De stijl van deze delen is eerder traditioneel te noemen.

Dan leert hij de 'Italianen' kennen (o.a. via Schütz) en ontdekt zo nog een heel veld vol nieuwe mogelijkheden. De bundel *Urania* (met koralen voor 2,3 und 4 koren, 1615) is zo opgezet, dat ook kleinere koren de Venetiaanse klankrijkdom kunnen leren kennen. In het groot heeft hij de Italiaanse concerterende stijl toegepast op de kerkmuziek (als het ware in een 2de ronde) in zijn *Polyhymnia Caduceatrix et panegyrica* (ondertitel: „Fried-und Freudengesänge", 1619). Hierin is bijv. een complete Duitse mis (*Missa Gantz Teutsch*) te vinden. Deze compositietechniek is hem – ook naar eigen zeggen – op het lijf geschreven. In *Polyhymnia Exercitatrix* (1619) gaat hij op 'voorbeeldige' wijze in deze stijl verder.

[Gesamt Ausgabe, hrsg. v. Friedrich Blume in Verbindung mit Arnold Mendelssohn und Wilibald Gurlitt, 20 Bde + registerband, Wolfenbüttel 1928-40, 1960]

De man:

1. MPC: Zijn monogram M (ichael) P (raetorius) C (reutzburgensis) diende hem tevens als lijfspreuk in de betekenis van *Mea Patria Coelum* = De hemel is mijn vaderland. Dat hij niet gehecht was aan aardse goederen, blijkt ook hier uit, dat hij zijn muziekdrukken geregeld wegschonk aan kerkkoren die financieel te arm waren om ze aan te schaffen. Zijn eega en kroost kon deze vrijgevigheid niet altijd waarderen.
2. In al zijn werk proef je een musiceervreugde die zo naturel is, dat je begint te verstaan waarom sommigen „nach dem seligen Verscheiden Sr. Excellencia Herrn Michael Praetorii" van mening waren: „er sei in die himmlische Capell transferiret worden".
3. Uit zijn theoretisch werk (3 delen *Syntagma Musicum*, 1615-1620) en uit de voorwoorden en aanwijzingen bij zijn muziekstukken blijkt Praetorius vooral bedacht op variatie in bezettings- en uitvoeringsvormen. Ook het muzikale 'gebruik' van de ruimte gaat hem ter harte. Hij toont zich een 'einfallsreicher Klangregisseur' (HJ Moser) die echt 'uit z'n bol kan gaan' als hij nieuwe klankkleuren en klankmengingen mag beproeven.
4. Flexibel was hij ook: Hij geeft allerlei tips over hoe je zijn stukken 'ook anders' kunt uitvoeren als je over beperktere of andere middelen beschikt. Vaak geeft hij ook meerdere versies. Zo'n alternatief is het 'Gloria' in dit programma. Er staat dan ook boven: 'das Andere'. Het eerste Gloria ging onze krachten te boven. Dat hij een pragmatisch man, moge ook hier uit blijken, dat hij aan het slot van z'n stukken vaak het aantal 'Tempora' meldt, soms zelfs met een aanduiding van de 'tijdsduur' erbij. Handig voor de collega-cantoren.

afbeelding op de voorzijde: Jetty Janssen

Links: fragment van titelblad van *Musae Sioniae* [Chor I a 4,5,6 of 7 stemmen]

Rechts: fragment van het portret van Praetorius [keerzijde van het titelblad van *Musae Sioniae*]

Midden: 'Offering der Oostersche Wijzen', maker en herkomst onbekend, privébezit.

Welkom & inleiding: Driekoningen & Epifanie

Toonzetting: Een lied voor Epifanie

A solis ortis cardine – Christum wir sollen loben schon (M. Luther)

[tekst: Caelius Sedulius ca. 450 / J.W. Schulte Nordholt]

[zetting: Willem Ceuleers naar Lucas Osiander (1534-1604)]

1. Van 't vroeglicht van de dageraad
tot waar de zon weer ondergaat
zingt elk de koning Christus eer,
het kind der maagd is onze Heer.

2. Hem is het die zij 't leven geeft,
dien Gabriël verkondigd heeft,
Hem wien de Doper hulde bood,
opspringend in zijn moeders schoot.

3. Hij die het hele leven hoedt,
die ook de kleinste vogel voedt,
ligt hier in 't stro. Hij 's hemels vorst,
hier drinkt Hij aan zijn moeders borst !

Allen:

4. Luid klinkt het lied van'ten - gel-koor: "E - re zij God" de he - mel door.
Aan her-ders wijst het in de stal de grote her-der van't heel - al.

5 Herodes trotse vorst, waarom
zijt gij zo bang dat Christus komt,
die aardse macht niet nodig heeft,
daar Hij ons 't rijk des hemels geeft ?

6. De wijze koningen van ver,
zij volgden de verheven ster,
zij zijn van licht tot licht gegaan
en boden God geschenken aan.

7 Hoe luid weerklonk de moederklacht
om kindren, weerloos omgebracht
door de tyran in haat en nijd
als offers Christus toegewijd.

Allen:

8. Het hemels lam stond wit en licht in't zui - ver wa - ter op - ge - richt.
Met on - ze schuld heeft Hij ge - staan als do-peling in de Jor - daan.

9 Elk wonder was getuigenis
dat Hij uit God geboren is,
die zieken de gezondheid gaf,
de doden opriep uit het graf.

10 O teken van zijn macht zo groot !
Het water in de kruik werd rood.
Toen Hij beval te schenken, schonk
de schenker wijn en ieder dronk.

Allen:

11. U met de Va - der en de Geest, o Heer die op het hei - lig feest
van he - den ons ver - sche - nen zijt , zij lof en eer in eeu - wig - heid.

Introitus: Venite exsultemus Domino

[Psalm 95: 1-6, Vulgata]

[uit: M. Praetorius, *Musarum Sioniarum motectae et Psalmi Latini*]

Venite exsultemus Domino, Jubilemus Deo salutari nostro. Praeoccupemus faciem ejus in confessione, et in psalmis jubilemus ei. Quoniam Deus magnus est Dominus et rex magnus super omnes deos, quoniam non repellit Dominus plebem suam, quia in manu ejus sunt omnes fines terrae et altitudines montium ipse conspicit. Quoniam ipsius est mare, et ipsi fecit illud, et aridam fundaverunt manus ejus.	Komt, laten wij jubelen voor de Heer, juichen ter ere van de God van ons heil. Laat ons met erkentenis voor zijn aangezicht komen, ter ere van Hem juichen met snarenspeel [psalmen]. Want de Here is een groot God, Een groot Koning, boven alle goden, (want de Heer verstoot zijn volk niet) omdat in zijn hand de einden der aarde zijn en de toppen der bergen aanziet hij als zijn eigen. Want van Hem is de zee - Hij heeft ze zelf gemaakt - ook het droge heeft hij eigenhandig gegrondvest.
Venite, adoremus, et procidamus ante eum et ploremus coram Domino, qui fecit nos.	Komt, laten wij aanbidden en ons neerwerpen voor Hem en wenend knielen voor de Heer, onze Schepper.

Kyrie

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

1. Sinfonia
Kyrie eleison.
Herr erbarme dich.
2. Sinfonia
Christe eleison.
Christe erbarme dich
3. Sinfonia
Kyrie eleison.
Herr erbarme dich über uns.
4. Sinfonia

Gloria: “Allein Gott in der Höh sei Her” mit dem Echo. à 6.7.8.9.11.

[tekst: Nikolaus Decius (1485-1564), berijming Jan Wit]

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

Allein Gott in der Höh sei Ehr und Dank für seine Genade. darum daß nun und nimmermehr uns rühren kann kein Schade. ein Wohlgefallen Gott an uns hat, nun ist groß Fried' ohn Unterlaß; all Fehd' hat nun ein Ende.	God in den hoog' alleen zij eer En dank voor zijn genade, Daarom, dat nu en nimmermeer Ons deren nood en schade. God toont zijn gunst aan ons geslacht. Hij heeft de vrede weergebracht; De strijd heeft thans een einde.
---	---

Gebed van de zondag [Kollektengebet]

[responsorium: M. Praetorius, *Musae Sionae VIII*]

V. Der Herr sei mit euch
R. Und mit deinem Geiste

V. *Lasset uns beten.*

Barmherziger Gott, du hast in Christus dein Licht aufgehen lassen über aller Dunkelheit der Welt. Lass unser Leben hell und klar werden im Licht seiner Erscheinung und gib, daß auch andere das Licht erkennen, das mit ihm in die Welt gekommen ist, mit Jesus Christus deinem Sohn, in dem du uns deine Nähe schenkt heute und in Ewigkeit.

R. Amen

Epistel: Jesaja 60:1-6

V. *So schreibt der heilige Prophet Jesaja im sechstigsten Kapittel:*

Sta op, word verlicht, want uw licht komt
en de heerlijkheid des Heren gaat over u op.
Want zie, duisternis zal de aarde bedekken
en donkerheid de natien,
maar over u zal de Here opgaan
en zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.
Volken zullen opgaan naar uw licht
en koningen naar uw stralende opgang.
Hef uw ogen op en zie rondom:
zij allen verzamelen zich, komen tot u;
uw zonen komen van verre
en uw dochters worden op de heup aangedragen.
Dan zult gij het zien en stralen van vreugde;
uw hart zal zich ontroerd verruimen,
want tot u zal de rijkdom der zee zich wenden,
het vermogen der volken zal tot u komen.
Een menigte kamelen zal u overdekken,
jonge kamelen van Midjan en Efa;
uit Saba zullen zij allen komen;
goud en wierook zullen zij aanbrengen
en de roemrijke daden des Heren blijde verkondigen.
Halleluja !

*licht
koningen*

kamelen

goud en wierook

Graduallied: Juicht voor de koning de Joden

[tekst: Th.M.J. Naastepad]

[melodie: Geneefse psalm 118, zetting: Willem Ceuleers]

1. koor + b.c. Juicht voor de koning van de Joden, / buigt voor geen dove wereldmacht,
knielt voor de knecht die Gods geboden / beluisterd heeft en wel geacht.
Drie vreemden zochten Hem van verre, / Herodes hebben zij bespot,
met goud, met wierook en met mirre / aanbaden zij de Zoon van God.

2. allen

2. Hij daalt ootmoedig in het water, de vo-gel Geest komt aangesneld,
God heeft in Hem zijn welbehagen en al-le za-ligheid gesteld:
te-gen de stroom staat Hij ten teken hier wordt des levens loop gewend,
het blin-de lot gestuwd tot zegen, wij zijn tot in de dood gekend.

3. koor + b.c.

In Kana was de gloed geweken,
Het vuur bedolven onder as;
Toen zei de vlam in ieders beker
Wie er de ware wijnstok was
Laat het nu uit de kruiken stromen,
de vreugde ga van mond tot mond,
omdat Hij, in zijn uur gekomen,
de aarde aan zijn zijde vond !

4. allen

Juicht voor de koning van de volken,
buigt voor zijn opperheerschappij,
zingt halleluja ! Uit de wolken
komt ons zijn heerlijkheid nabij.
Bouwt dan ootmoedig aan de aarde,
legt vrede in elkanders hand:
Hij die de beste wijn bewaarde
roept ons ter bruiloft in zijn land !

Evangelie: Mattheüs 2:1-12

V. Das Evangelium für das Fest der Erscheinung des Herrn steht geschrieben bei Matthäus im zweiten Kapitel:

Toen nu Jezus geboren was te Betlehem in Judea, in de dagen van koning Herodes, zie, wijzen uit het Oosten kwamen te Jeruzalem, en vroegen: *Waar is de Koning der Joden, die geboren is? Want wij hebben zijn ster in het Oosten gezien en wij zijn gekomen om Hem hulde te bewijzen.*

Toen koning Herodes hiervan hoorde, ontstelde hij en geheel Jeruzalem met hem. En hij liet al de overpriesters en schriftgeleerden van het volk vergaderen en trachtte van hen te vernemen, waar de Christus geboren zou worden. Zij zeiden tot hen: *Te Betlehem in Judea, want aldus staat geschreven door de profeet: ‘En gij, Betlehem, land van Juda, zijt geenszins de minste onder de leiders van Juda, want uit u zal een leidsman voortkomen, die mijn volk Israel weiden zal’.*

Toen riep Herodes de wijzen in het geheim en

deed bij hen nauwkeurig navraag naar de tijd, dat de ster geschenen had. En hij liet hen naar Betlehem gaan, en zeide: *Gaat en doet nauwkeurig onderzoek naar dat kind; en zodra gij het vindt, bericht het mij, opdat ook ik hem hulde ga bewijzen.* Zij hoorden de koning aan en reisden weg; en zie, de ster, die zij hadden gezien in het Oosten, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven de plaats, waar het kind was. Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde. En zij gingen het huis binnen en zagen het kind met Maria, zijn moeder, en zij vielen neder en bewezen hem hulde. En zij ontsloten hun kostbaarheden en boden hem geschenken aan: goud en wierook en mirre.

En van Godswege in de droom gewaarschuwd om niet tot Herodes terug te keren, trokken zij langs een andere weg naar hun land terug.

V. Ehre sei dir, Herr

R. Lob sei dir, Christus

Kansellied: “Lob sei dem allmächtigen Gott” à 4.8. ad 16.

[tekst: Michael Weisse (1488-1534)]

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

1. Teil

1. Lob sei dem allmächtigen Gott
der sich der Menschen erbarmet hat
gesandt seinn allerliebsten Sohn
aus ihm geborn im höchsten Tron.

2. Auf dass er unser Heiland würd
uns freiet von der Sünden Bürd
und durch sein Gnade und wahrheit
führt zu der ewgen Seligkeit.

3. O grosse Gnad und Gütigkeit
o tiefe Liebe und Mildigkeit
Gott tut ein Werk das ihm kein Mann
Noch kein Engel verdanken kann.

4. Gott nimmt an sich menschlich Natur
der Schöpfer aller Kreatur
er veracht nicht ein armes Weib
Mensch zu werden in ihrem Leib.

5. Des Vaters Wort von Ewigkeit
wird Fleisch in aller Reinigkeit
das A und O, Anfang und End
gibt sich für sie in gross Elend.

6. Was ist der Mensch, was ist doch sein Tun
das Gott für sie gibt seinen Sohn
was darf ihrer des höchste Gut
das er so ihrenthalben tut?

7. O weh dem Volk, das sich verachtt
der Gnad sich nicht teilhaftig macht
nicht hören will des Sohnes Stimm
denn auf ihm bleibet Gottes Grimm.

8. O Mensch daß du es nicht verstehst
und deinem Köning entgegen gehst
der dir so ganz demütig kommt
und sich deiner so treulich annimmt.

9. Ei nimm ihn heut mit Freuden an
bereit ihm deines Herzens Bahn
auf dass er komm in dein Gemüt
und du genieusst seiner Güt.

2. Teil

10. Unterwirf ihm deine Vernunft
in dieser gnadenreiche Zukunft
untergieb seiner Herrlichkeit
die Werke der Gerechtigkeit.

11. Wo du das tust so ist er dein
bewahrt dich vor der Höllen Pein
wo nicht, so sieh dich eben für
erschleusst dir zu des Himmels Tür.

12. Sein erste Zukunft in die Welt
ist in sanftmütiger Gestalt
die ander wird erschrecklich sein
den Gottlosen zur grossen Pein.

13. Die aber bleiben in Christo stehn
werden zur ewigen Freuden eingehn
und besitzen der Engel Chör
dass sie kein Übels mehr berühr.

14. Dem Vater in dem höchsten Tron
sammt seinem eingebornen Sohn
dem heiligen Geiste gleicher Weis
in Ewigkeit sei lob und Preis.

Bij wijze van predikatie

[Antwerpen]: *Henry Van Dyke & The other wise man*
[Sinaai]: *Hoe dwaze magiërs wijze koningen werden*

<http://mlloyd.org/texts/TOW4.html>

<http://home.worldonline.be/~wursten/wijzen.htm>

Het Quempas [Quem pastores laudavere]

[Quempas-zingen is een oude Duitse traditie. Het geheel is samengesteld uit verschillende losse liederen en lofprijzingen, o.m. *Quem pastores laudavere*, *Resonet in laudibus* (melodie v.h. refrein), *Nunc angelorum* &cetera; De Nederlandse vertaling volgt een 16de eeuwse voorbeeld en is van Willem Barnard, met hier en daar kleine wijzigingen.]
[muziek: M. Praetorius, *Musae Sioniae*]

- Vanuit de 4 windstreken klinkt de boodschap [= 4 sopranen]
- waarop de 'herders' reageren [= koor]
- en waarmee 'het volk' lofprijzend instemt [= allen]

1. *Hoor de herders, hoe ze Hem loven,
hoor de engelen daarboven,
allen die den Heer geloven,
prijst uw Koning hemelhoog !*

Ons is daarbuiten in het veld een mare vermeld door Gabriël, Gods bode:
gij herders, die uw schapen weidt, weest nu verblijd, blaast op uw fluiten Gode
grote blijdschap, goede tijd, dat brengen wij bij dezen,
dat u en al den volke nu zal wezen.

allen:

Zoon van God, o Zoon van God, Gij deelt ons lot
en maakt ons tot kind'-ren Gods, be - min - den Gods.

2. *Zie de wijzen, hoe ze reizen,
om Gods Zoon met goud te prijzen,
onzen Heer eer te bewijzen,
myrrh' en wierook uit hun paleis.*

God onze hoogste majesteit deed in deze tijd zijn woord de mensen zoeken.
Een meisje geeft Hem levenslicht en zie Hij ligt gebonden in de doeken,
in de kribbe vindt gij Hem in Bethlehem ter stede,
die allen zal bevrijden hier beneden.

- allen: **Zoon van God, o Zoon van God, Gij deelt ons lot
En maakt ons tot kind'ren Gods, beminden Gods.**

3. *Zingt nu mede met Maria,
zingt nu gloria halleluja,
zingt met alle engelen mede
voor den Heer die Jezus heet !*

Toen zong het hele hemelkoor de hemel door: aan God den Vader ere
en vrede zal van nu voortaan in Jezus' naam op aarde gaan regeren !
In de mensen, in zijn volk, heeft God een welbehagen,
nu heeft het aangename uur geslagen !

- allen: **Zoon van God, o Zoon van God, Gij deelt ons lot
En maakt ons tot kind'ren Gods, beminden Gods.**

4. *Lieve mensen, allen samen,
zingt nu blij te moede amen !
Want wie zijn Gods erfgenamen ?
Gij en ik in Jezus' naam !*

De herders gingen toen op weg, zoals gezegd, om Davids Zoon te vinden
en 't woord te zien dat is geschied en vrede biedt aan alle mensenkinderen.
Zij kwamen aan in Bethlehem en hebben Hem gevonden
die heel de wereld helen zal van zonde !

- allen: **Zoon van God, o Zoon van God, Gij deelt ons lot
En maakt ons tot kind'ren Gods, beminden Gods.**

Sanctus: “Jesaia dem Propheten”: à 8.9.10. ad 20

[tekst: Martin Luther, naar Jesaja 6:1-4 / berijming van Ad den Besten met aanvulling]

[muziek: Samuel Scheidt, *Görlitzer Tabulaturbuch*, 1650]

1. Teil Jesaia dem Propheten das geschah Dass er im Geist den Herren sitzen sah Auf einem hohen Thron im hellen Glanz, Seines Kleides Saum den Chor füllet ganz. Es stunden zween Seraph bei ihm daran Sechs Flügel sah er einen jeden han, mit zween verborgen sie ihr Antlitz klar mit zween bedeckten sie die Füße gar und mit den andern zween sie flogen frei genander riefen sie mit großem Geschrei: Heilig ist Gott der Herre Zebaoth, Sein Ehr die ganze Welt erfüllet hat.	Jesaja de profeet zag in de geest Stralend de Here, en hij was bevreesd. Hoog op zijn troon zat Hij, een vuur rondom, zijn mantelzoom vervulde 't heiligdom. Serafs omringden van omhoog de troon, zes vleugels had een ieder, blinkend schoon: met twee bedekten zij hun aangezicht, twee sloegen zij rondom hun voeten dicht, met twee gespreide vleugels vlogen zij, roepend van overzij tot overzij: "Heilig is God, der legerscharen Heer! Vol is de aarde van zijn glans en eer!"
2. Teil Heilig ist Gott der Herre Zebaoth Sein Ehr die ganze Welt erfüllet hat. Von dem Geschrei zittert Schwell und Balken gar Das Haus auch ganz voll Rauchs und Nebel war.	Heilig is God, der legerscharen Heer! Vol is de aarde van zijn glans en eer!" Door dit roepen beefde de tempel op zijn grondvesten en werd geheel gevuld met rook.

Agnus Dei: “O Lamm Gottes unschuldig” &c à 9&13

[tekst van het eerste koraal: Middeleeuws – Nikolaus Decius / berijming: G. Spilt]

[tekstdichter van de lofprijzing: onbekend]

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

O Lamm Gottes unschuldig am Stamm des Kreuzes geschlachtet allzeit erfunden geduldig wiewohl du warest verachtet all Sünd hast du getragen sonst müßten wir verzagen erbarme dich unser, o Jesu.	O Lam van God, onschuldig geslacht aan 't kruis der schande, te allen tijd geduldig bereid ten offerande, Gij hebt de schuld gedragen, nu is de dood verslagen. Erbarm U onzer, o Jezus!
---	---

*So wolln wir nun loben und danken allezeit
dem Vater und Sohne und dem heiligen Geist
und bitten daß sie wollen behüten uns für Gefahr
und daß wir stets bleiben bei seinem heiligen Wort.*
Kyrie eleison
Christe eleison
Kyrie eleison

Communiemotet: “Puer natus: Ein Kind geboren” à 3.7.&11.

[tekst: dichter onbekend - Middeleeuws]

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

[koorzetting van de strofen 4 & 5: naar Samuel Scheidt, *Görlitzer Tabulaturbuch*, 1650]]

Sinfonia

1.	Puer natus in Bethlehem
unde gaudet Hierusalem
Alleluja.
<i>Singet, jubileret, triumphieret unserm Herren
dem König der Ehren.</i>	Een kind geboren in Bethlehem
Verheugd is nu Jeruzalem
2.	Reges de Saba veniunt
aurum, thus, myrrham offerunt
Alleluja.
<i>Singet, jubileret, triumphieret unserm Herren
dem König der Ehren.</i>	Koningen uit Saba kwamen
goud, wierook, myrrhe brachten zij
3.	Hic iacet in praeseptio
qui regnat sine termino
Alleluja.
<i>Singet, jubileret, triumphieret unserm Herren
dem König der Ehren.
Mein Herzens kindlein
mein liebstes Freundlein
o Jesu.</i>	Hij licht hier in een kribbe
wiens heerschappij oneindig is
4.	De Matre natus Virgine
sine serpentis vulnere
Alleluja.	Hij is geboren uit een maagd
zonder de wonde van slang [= erfzonde]
5.	In carne nobis similis
ut redderet nos homines
Alleluja.	In 't vlees werd hij aan ons gelijk
om ons (terug) tot mensen te maken
6.	In hoc natali gaudio
benedicamus Domino
Alleluja.
<i>Singet, jubileret, triumphieret unserm Herren
dem König der Ehren.</i>	Laten wij voor zo'n blijde geboorte
de Heer dank bewijzen
7.	Laudetur sancta Trinitas
Deo dicamus gratias
Alleluja.
<i>Singet, jubileret, triumphieret unserm Herren
dem König der Ehren.
Mein Herzens kindlein
mein liebstes Freundlein,
o Jesu.</i>	Geprezen zij de heilige Drie-eenheid
Laten wij God dankzeggen.

Heenzending en Zegen

[Tekst van de Aäronitische zegen: Numeri 6:24]

[Responsorium: M. Praetorius, *Missodia Sionia*]

- V. *Der HERR segne dich und behüte dich;
der HERR lasse sein Angesicht leuchten über dir und sei dir gnädig;
der HERR erhebe sein Angesicht auf dich und gebe dir Frieden.*
- R. Amen.

Slotmotet: “Omnis mundus jocundetur” à 5,6,9,14 & 15

[tekst: 14de eeuw, Anna van Keulen ?]

[muziek: M. Praetorius, *Polyhymnia caduceatrix et panegyrica*]

1 Omnis mundus jocundetur nato salvatore casta mater quem concepit Gabrielis ore sinceris mentibus sonoris vocibus exultemus et laetemur hodie plaudite psallite Christus natus ex Maria virgine voce pia dicite concinite gaudeamus et laetemur itaque psallite Deo laus et gloria in saecula. 2. Benedicamus dulci infantulo jubilemus pariter in novo cantico et resonemus chordis et organo veneremur Dominum in cordis júbilo. 3. Patri sit honor et filio iacenti in obscuro stabulo sic et sacrato spiritui nunc et per omne saeculum. in saeculum	Dat de hele wereld vrolijk zij bij de geboorte van de verlosser van wie een kuise moeder zwanger is geworden bij monde van Gabriël. Laten wij - met oprechte geest en heldere stem - juichen en ons verheugen vandaag: klapt in de handen, (beroert de snaren) psalmzingt. Christus is geboren uit de maagd Maria Zegt (het) met vrome stem en zingt tesamen. Laten wij blij zijn en ons verheugen Psalmzingt daarom. Aan God zij de lof en de eer in eeuwigheid Laten wij het zoete kinden zegenen Laten wij eenparig jubelen in een nieuw lied Ja, laten wij weerklinken snaren en orgel Laten wij de Heer vereren met de jubel van het hart. Aan de Vader zij de eer en aan de Zoon die ligt in een donkere stal. en insgelijks aan de Heilige Geest nu en in alle eeuwen. tot in eeuwigheid.
---	--

ANTWERPS COLLEGIUM MUSICUM (A.C.M.)

Het Antwerps Collegium Musicum is in 2000 opgericht en groepeer instrumentalisten en zangers die geïnteresseerd zijn in de beoefening van oude(re) muziek, m.n uit de periode van de Renaissance en Barok. Niet een puristische opvatting omtrent een authentieke uitvoering is hun uitgangspunt, maar het verlangen om samen 'goede' muziek te maken en uit te voeren, liefst in een zo optimaal mogelijke context. De figuur van Willem Ceuleers (zanger, organist en componist) speelt in deze groep een belangrijke rol. Hij zet de muzikale koers uit en bewaakt de kwaliteit.

Specialiteit van het A.C.M. zijn de concerten *met een meerwaarde* waar muziek geplaatst en geduid wordt. Voor religieuze muziek betekent dit dat men streeft naar *meditatieve concerten*, waar iets van de oorspronkelijke bedoeling en/of liturgische setting van de muziek tot z'n recht kan komen. Voor de invulling van deze concerten staan Willem Ceuleers en Dick Wursten gezamenlijk in.

volgende activiteiten:

- o 1 & 3 februari 2002: *Bachcantate* 'Ich habe genug' (BWV 82) in Mechelen en Antwerpen
- o 23 & 24 februari 2002: 'Anthems' van *Purcell* in Antwerpen en Brugge

voor meer info: <http://home.worldonline.be/~wursten/acm.htm>
tel: 03/216.26.68 – fax : 03/772.44.81 – e-mail : d.wursten@wol.be

het Antwerps Collegium Musicum (o.l.v. Willem Ceuleers) bestaat deze keer uit:

ORKEST		ZANG	
Gamba	<i>Piet Van Steenberghe Arnold Marijsse Magda De Ridder Andoni Michelena Els Caremans</i>	SOLI Sopraan:	<i>Frieda Vermeulen Daniëlle Van de Vloet Britt Van Alsenoye Gertie Lindemans Hans Van den Broeck</i>
Violone	<i>Sus Herbosch</i>	Alt	<i>Milo Tulkens</i>
Blokfluit	<i>Veronica Joris Liesbeth Wolfs Marcel Ketels Ann Weyenberg</i>	Tenor	<i>Willem Ceuleers</i>
Cornetto	<i>Sus Herbosch Dirk De Smet</i>	KOOR Sopraan	<i>Veerle Roggeman Bieke Schiltz Karolien Selhorst Liesbeth Derese Cathy Colset</i>
Trombone	<i>Bruno Boey Alma Ooms Koen Becu Bart Schoukens</i>	Alt	<i>Helleke Van Leemputten Wina Boey Els Caremans Greet Hulsman An Biesemans</i>
Dulciaan	<i>Bob D'Haen</i>	Tenor	<i>Milo Tulkens Hugo Martens Walter Bosmans Luc Verlact Mark Verbeeck Jan Pieters Dick Wursten Stefaan Verbeure</i>
Ranket	<i>Jan Stryckers</i>	Bas	
Clavecimbel	<i>Ben Van Nespén Willem Ceuleers</i>		
Orgel	<i>Joris Lejeune Ben Van Nespén</i>		
Chitarrone	<i>Koen Becu</i>		
liturg predikant	<i>Uwe Schutte Dick Wursten</i>		
voor het ter beschikking stellen van de instrumenten danken wij:			
	<i>Jos Noël</i>	orgel	
	<i>Staf Van Looy</i>	clavecimbel	